

FINANSAL PİYASALARDA MANİPÜLASYON VE YANILTICI İŞLEMLER HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 –(1) Bu Yönetmeliğin amacı, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 76/A maddesi kapsamına giren, finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlem ve uygulamaların belirlenmesidir.

Dayanak

MADDE 2 –(1) Bu Yönetmelik, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 76/A ve 93 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte yer alan;

- Banka: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan bankaları,
- Finansal araç: Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yayımlanan Türkiye Muhasebe Standardı 32 (TMS 32)'de tanımlanmış olan finansal aracı,
- Kanun: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununu,
- Kurul: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,
- Kurum: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
- Referans değer: Yayımlanarak veya sair suretlerle kamuya duyurulan, periyodik ya da düzenli olarak bir formül yoluyla ve bir veya daha fazla referans varlığın değerine veya tahmini fiyatlar, gerçekleşen ya da tahmini faiz oranları veya diğer değerler gibi fiyatlara veya anketlere dayanarak belirlenen, bir finansal araç karşılığında ödenecek tutarı veya finansal aracın değerini belirlemede referans alınan oran, endeks ya da rakamı,
- Sistemik risk: Finansal sistemin büyük bir bölümünde ya da tamamında ortaya çıkan sorunların, piyasalar ve/veya reel ekonomi üzerinde önemli olumsuz sonuçlar yaratacak ölçüde finansal hizmetleri kesintiye uğratması riskini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Finansal Piyasalarda Manipülasyon ve Yanıltıcı İşlemler

Finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlem ve uygulamalar

MADDE 4 –(1) Bankalarca gerçekleştirilen aşağıdaki fiiller, Kanunun 76/A maddesi kapsamına giren finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlem ve uygulamalar olarak kabul edilir:

- Bir finansal aracın arzına, talebine veya fiyatına ilişkin yanlış veya yanıltıcı izlenim uyandıran veya uyandırabilecek olan ya da döviz kuru ve faiz dahil bir finansal aracın fiyatının anormal veya yapay düzeyde tutulmasını sağlayan ya da sağlayabilecek olan işlemlere bu amaçları sağlamak kastıyla dahil olmak, aracılık etmek, bu tür işlemler için emir vermek veya benzeri faaliyetlerde bulunmak.
- Arz talep dengesinin normal şartlarda gerçekleşmediği dönemlerde, finansal piyasaların dalgalanmasından ya da sığılından faydalanmak suretiyle, finansal piyasaların düzensizliğini artıracak ya da istikrarını olumsuz etkileyecek şekilde, bir finansal aracın fiyatına veya faiz, döviz kuru, CDS gibi referans değerlere etkide bulunacak işlemlere dahil olmak, aracılık etmek, bu tür işlemler için emir vermek veya benzeri faaliyetlerde bulunmak.
- Bankaların yurt dışı yerleşiklerle yaptıkları bir bacağı döviz diğer bacağı TL olan para swapı, forward, opsiyon ve diğer türev işlemlerine ilişkin veya bankalarca yurt dışına TL likidite sağlanmasına ilişkin Kurulca alınan karar ve sınırlamaların, işlemlerin erken itfası, vadesi gelen işlemlerin ötelenmesi ve/veya yükümlülüklerin yerine getirilmemesi dahil olmak üzere, dolaylı yöntemler kullanılarak aşılmasına ya da söz konusu Kurul kararlarının etkisizleştirilmesine yönelik işlem ve uygulamalar gerçekleştirmek veya bu tür işlem ve uygulamalara aracılık etmek.
- Aldatıcı bir mekanizma veya kurgu yoluyla döviz kuru ve faiz dahil bir finansal aracın fiyatını etkileyen veya etkileyebilecek işlemlere dahil olmak, aracılık etmek, bu tür işlemler için emir vermek veya benzeri faaliyetlerde bulunmak.
- Bir finansal aracın arzına, talebine veya döviz kuru ve faiz dahil fiyatına ilişkin yanlış veya yanıltıcı izlenim uyandıran ya da uyandırabilecek olan ya da bu fiyatın anormal veya yapay düzeyde tutulmasını sağlayan ya da sağlayabilecek olan yanlış veya yanıltıcı bilgi veya söylentileri, internet dahil herhangi bir kitle iletişim aracı yoluyla ya da başka bir yolla yaymak.
- Öncesinde pozisyon alınmış bir finansal araç hakkında, alınan pozisyonla ilgili çıkar çatışmasının kamuoyundan gizlenmesi suretiyle, internet veya diğer kitle iletişim araçları yoluyla görüş bildirerek söz konusu finansal aracın, faiz oranı ve döviz kuru dahil, fiyatı üzerinde etkide bulunmak veya bulunmaya çalışmak.
- Yanlış veya yanıltıcı olduğunu bildiği ya da bilmesi gerektiği halde, bir referans değer hakkında yanlış veya yanıltıcı bilgiler iletme, yanlış veya yanıltıcı girdiler sağlamak ya da bir referans değerinin hesaplanmasını manipüle edici herhangi bir davranışta bulunmak.
- Bir finansal aracın arz veya talebi üzerindeki hakim rolün kullanılması suretiyle finansal aracın alım satım fiyatlarını sabitlemeye veya başka bir haksız kazanç sağlamaya yönelik eylemlerde bulunmak.
- Finansal piyasaların açılış ve kapanışlarında, faiz ve döviz kuru dahil bir finansal aracın açılış veya kapanış fiyatlarını etkileyen veya etkileyebilecek alım veya satım işlemleri gerçekleştirerek bu açılış ya da kapanış fiyatlarına göre pozisyon alan yatırımcıların yanlış yönlendirilmesini sağlamak.
- Tasarruf sahiplerini gerçeğe aykırı veya yanıltıcı şekilde yönlendirmek.
- Finansal sisteme olan güveni zedeleyerek sistemik riske neden olabilecek şekilde bilgi ve söylentiler yaymak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 5 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 6 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.